

Den 7. oktober 2024

KOMMISSORIUM for Udvalg om revision af miljøskadereglerne

Baggrund

Der er i miljøskadeloven og en række sektorlove, herunder miljøbeskyttelsesloven, der samlet gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/35/EF om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet), fastsat regler om miljøskader.

Miljøskadereglerne finder anvendelse på særlige, kvalificerede skader, der forvoldes ved udøvelsen af erhvervsmæssige aktiviteter, og har til formål at forebygge og afhjælpe miljøskader ud fra princippet om, at forureneren betaler.

Miljøskadeloven aktiveres ved, at en myndighed (almindeligvis en kommune) efter en af sektorlovene, f.eks. miljøbeskyttelsesloven, træffer afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Reglerne om udpegning af den ansvarlige samt dennes umiddelbare pligter til at anmelde, forebygge, afværge og begrænse en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade følger ligeledes af sektorlovene.

Myndighedens afgørelse kan først træffes, når Miljøstyrelsen har godkendt dennes vurdering, hvorefter sagens behandling overgår til Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen skal herefter træffe afgørelse om sikkerhedsstillelse og påbyde den ansvarlige at forebygge og afhjælpe miljøskaden eller faren herfor.

Siden reglernes ikrafttræden i 2008 har miljøskadeloven alene været anvendt i to sager. Den seneste sag var jordskredet ved landsbyen Ølst, hvor driften fra Nordic Waste A/S' anlæg medførte en overhængende fare for en miljøskade på den nærliggende Alling Å.

Nordic Waste A/S blev efter jordskredet påbudt at stille økonomisk sikkerhed for at dække de forventede omkostninger forbundet med at forebygge en miljøskade. I umiddelbar forlængelse heraf indgav Nordic Waste A/S konkursbegæring. Ved Nordic Waste A/S' konkurs kunne sagen ikke længere behandles efter miljøskadeloven, da lovens anvendelse er betinget af, at virksomheden kan stille sikkerhed. Ansvar for sagen gik herefter igen tilbage til kommunen.

Forløbet har rejst spørgsmål ved måden, hvorpå princippet om, at forureneren betaler, er udmøntet, idet forurenerens konkurs skubber opgaven med at afværge skaderne over på myndighederne og i sidste ende regningen over på borgerne. På den baggrund er det relevant at se på, om reglerne på området bør styrkes for at sikre princippet om, at forureneren betaler.

Sagsforløbet om Nordic Waste A/S har desuden rejst en række spørgsmål om udformning af miljøskadereglerne, hvilket bl.a. knytter sig til reglernes kompleksitet og effektivitet, den begrænsede praktiske anvendelse samt kompetenceovergangen mellem myndighederne.

Sagen om Nordic Waste A/S understreger således samlet, at der er behov for at overveje, om miljøskadereglerne skal revideres.

En revision af miljøskadereglerne bør tillige omfatte en gennemgang af relevante bestemmelser i den øvrige miljølovgivning, hvorved der i særdeleshed sigtes til relevante bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven om bl.a. miljøgodkendelse og rækkevidden af myndighedens beføjelser. Som eksempel vil forslag til modeller om krav til økonomisk sikkerhedsstillelse (f.eks. forsikring) som betingelse for udøvelse af aktiviteten skulle sammentænkes med reglerne om vilkår til miljøgodkendelsen.

På den baggrund nedsættes et udvalg, som skal gennemgå miljøskadereglerne, inklusiv afgrænsede emner under den øvrige miljølovgivning, og komme med anbefalinger til ændring af reglerne.

Rammerne for udvalgets arbejde

Udvalgets arbejde skal tage afsæt i erfaringerne med sagen om Nordic Waste og det forudgående udvalgsarbejde med overvejelser om revision af miljøskadereglerne, herunder *Lovkompasset – Anbefalinger fra ekspertpanelet vedrørende en fremtidig struktur for miljø- og fødevarerlovgivningen (2017)* og *Miljøansvarsreglerne – Rapport fra Overvågningsudvalget for miljøansvarsreglerne (2015)*.

Miljøskadereglerne

Udvalget skal foretage en overordnet gennemgang af miljøskadereglerne og afdække behovet for ændringer af reglerne. Udvalget skal udarbejde konkrete ændringsforslag, der knytter sig til de enkelte bestemmelser i lovgivningen, uden at der forudsættes udarbejdelse af et egentligt udkast til lovforslag med bemærkninger.

Udvalget skal bl.a. overveje følgende emner:

- Gennemførelse af miljøansvarsdirektivet i én lov, der skal gælde på tværs af miljølovgivningen
- Ensartet gennemførelse af miljøansvarsdirektivet på tværs af sektorlovene, herunder ansvarsnorm
- Den ansvarliges underretnings- og handlepligter, herunder at pligterne er umiddelbare, klare og sammenhængende
- Myndighedskompetence og tilsyn
- Kompetenceovergange, herunder delafgørelser
- De underliggende myndighedsbeføjelser i sektorlovene, herunder miljøbeskyttelsesloven
- Delegationsbeføjelser, herunder sikkerhedsstillelsens størrelse og andre vilkår, og vejledning om miljøskadereglerne
- Den ansvarliges pligt til at afholde og finansiere omkostninger, herunder myndighedens administrative omkostninger
- Overgangsregler

I forbindelse med tilrettelæggelsen af arbejdet skal udvalget inddrage EU-Kommissionens kommende evaluering af miljøansvarsdirektivet, der forventes at afsluttet i løbet af 2024. Evalueringen vil – afhængig af dens nærmere indhold – kunne få betydning for omfanget af

udvalgets arbejde, idet Kommissionen på baggrund heraf kan vælge at foreslå ændringer til miljøansvarsdirektivet. I så fald må udvalgets arbejde tilrettelægges herefter.

Miljøbeskyttelsesloven

Med udgangspunkt i overvejelserne om ændring af miljøskadereglerne skal udvalget foretage en overordnet gennemgang af afgrænsede emner i miljøbeskyttelsesloven og foreslå modeller til ændringer af reglerne inden for disse emner.

Udvalgets forslag til modeller om afgrænsede emner i miljøbeskyttelsesloven kan med fordel afspejle rammerne for de modelforslag, der fremgår af *Lovkompasset*.

Udvalget skal overveje følgende emner:

- Miljøgodkendelse, herunder typen af aktiviteter, vilkår og betingelser
- Krav om forudgående økonomisk sikkerhedsstillelse, f.eks. obligatorisk forsikring eller indbetaling til kollektiv forsikring samt fordele og ulemper herved
- Myndighedsbeføjelser, herunder de tilfælde hvor der ikke er en adressat for et administrativt påbud
- Tilsyn med listevirksomheder, herunder ansvarsfordelingen mellem myndighederne og tilrettelæggelse af et risikobaseret tilsyn

I relation til ovenstående emner kan udvalget i relevant omfang foreslå, at anbefalinger bør afspejles i en eller flere dele af øvrige miljølovgivning.

Virksomhedsregulering

Med afsæt i udvalgets konklusioner vedrørende miljøskadereglerne og dele af miljøbeskyttelsesloven kan udvalget vælge at afgive mere generelle anbefalinger til en modernisering af reguleringssystemet for virksomheder.

Formålet vil være at udnytte den fælles viden i udvalget til at drøfte mulighederne for en mere fokuseret og effektiv virksomhedsregulering, der både sikrer en høj miljøbeskyttelse og en hurtig og enkel sagsbehandling hos myndighederne, herunder miljøgodkendelse og tilsyn.

Sådanne anbefalingerne bør ses i sammenhæng med det forudgående arbejde om miljøreguleringssystemet for virksomheder, herunder *Rapport fra Virksomhedsudvalg II (2011)*.

I den forbindelse kan udvalget generelt inddrage revisionen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening), der bl.a. fokuserer på at fremme den grønne omstilling og en hurtigere omstilling til vedvarende energi.

Økonomi og erhvervsmæssige konsekvenser

Udvalgets forslag, modeller og anbefalinger skal i videst muligt omfang bygge på principper om forenkling og væsentlighed, således at der tages behørigt hensyn til erhvervsøkonomiske omkostninger og administrative byrder.

Det forudsættes, at udvalgets anbefalinger og løsningsforslag så vidt muligt er udgiftsneutrale for staten.

Drift af sekretariatet vurderes at omfatte to årsværk i to år i Miljøstyrelsen og et årsværk i Miljøministeriets departement.

Udvalgets sammensætning og tidshorizont for arbejde

Udvalget sammensættes således:

- En formand
- En repræsentant for Advokatsamfundet
- En repræsentant for Danske Advokater
- To repræsentanter med særlig faglig indsigt i miljøretten
- En repræsentant for Danmarks Naturfredningsforening
- En repræsentant for Dansk Industri
- En repræsentant for Dansk Erhverv
- En repræsentant for Kommunernes Landsforening
- En repræsentant for Landbrug & Fødevarer
- En repræsentant for Finansministeriet
- To repræsentanter for Miljøministeriet
- En repræsentant for Erhvervsministeriet
- En repræsentant for Justitsministeriet

Andre myndigheder, organisationer og interessenter vil kunne inddrages i relevant omfang.

Udvalgets sekretariatsfunktion varetages af Miljøstyrelsen og Miljøministeriets departement.

Udvalget skal så vidt muligt afslutte arbejdet ved udgangen af 2025. Udvalget kan vælge at afgive deludtalelser undervejs i arbejdet.